

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесін бекіту туралы

Күшін жойған

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің 2005 жылғы 11 наурыздағы N 195 Бұрығы. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2005 жылғы 1 сәуірде тіркелді. Тіркеу N 3545. Күші жойылды - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2012 жылғы 17 қаңтардағы № 10-1/18 бұйрығымен

Ескерту. Бұйрықтың күші жойылды - ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2012.01.17 № 10-1/18 (қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

Ескерту. Барлық мәтін бойынша "сертификатта", "сертификаттағы", "сертификаттары", "сертификаттарымен", "сертификатты", "сертификаты", "сертификатымен", "сертификатын", "сертификатына", "сертификатының" деген сөздер тиісінше "паспортта", "паспорттағы", "паспорттары", "паспорттарымен", "паспортты", "паспорты", "паспортымен", "паспортын", "паспортына", "паспортының" деген сөздермен ауыстырылды - ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2007.05.28. N 355 (қолданысқа енгізілу тәртібін 4-тармақтан қараңыз) бұйрығымен.

"Астық туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабының 11) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесі бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің "Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесін бекіту туралы" 2002 жылғы 3 сәуірдегі N 104 (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде N 1827 тіркелген) бұйрығының күші жойылды деп танылсын.

3. Екіншілік департаменті (А.Қ.Евниев) заңнамада белгіленген тәртіппен осы бұйрықтың Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелуін қамтамасыз етсін.

4. Осы бұйрық 2005 жылғы 1 маусымнан бастап қолданысқа енгізіледі.

Министр

Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2005 жылғы 11 наурыздағы N 195 бұйрығымен бекітілген

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесі

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізудің осы ережесі (бұдан әрі - Ереже) "Астық туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес әзірленген және Қазақстан Республикасында астықты қабылдау, өлшеу, тазарту, кептіру, сақтау және тиеп жөнелту бойынша операцияларды ресімдеу және есептеу тәртібін, сонымен қатар астық иесі мен астық қабылдау кәсіпорындары арасындағы қатынастарды реттейді.

1. Жалпы ережелер

1. Осы Ережеде мынадай негізгі ұғымдар пайдаланылады:

1) тазарту актісі - астық есебін жүргізу мақсатында астықты қабылдау кәсіпорындарымен жасалатын құжат;

2) есеп-акт - астық иесіне жіберуге жататын астық және (немесе) астық қалдықтарының көлемін анықтау үшін астық қабылдау кәсіпорнымен жасалатын құжат;

3) астық иесі - астық қабылдау кәсіпорындарына астығын сақтауға берген заңды немесе жеке тұлға;

4) есептелген нақты салмағы - ылғалдылығын, дәнді және арамшөпті қоспаларын астықтың сақталуын қамтамасыз ететін және астық иесі мен астық қабылдау кәсіпорны арасындағы шартта анықталған нормаларға сәйкестендірілген астықтың нақты салмағы;

5) мемлекеттік астық инспекторы - өзінің өкілеттілігін белгіленген заңнама тәртібінде жүзеге асыратын Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің аумақтық басқармасының инспекторы;

6) түгендеу - нақты астықтың барлығы және оның сапасы есеп мәліметіне сәйкес екендігін тексеруге бағытталған жалпы шаралар;

7) астықтың сандық-сапалық есебі - астық қабылдау кәсіпорнында астықты қабылдау, тазарту, кептіру, сақтау, орналастыру және тиеп жөнелту процесі кезіндегі барлық операцияларды есептеу және тіркеу жүйесі;

8) бет есебі - астық қабылдау кәсіпорнымен әрбір астық иесі, сыныбы және сорты бойынша бөлек жүргізілетін астықтың сандық-сапалық есебін құрайтын кітаптар;

9) материалды жауапты тұлға - сақтауға алынған астықтың сандық-сапалық сақталуына жауапты астық қабылдау кәсіпорнының лауазымды тұлғасы;

10) астық партиясы - астықтың сапасы туралы мәліметтері бар құжаттармен

ресімделген, бір жылғы егіннің, сапасы бойынша бірдей астық көлемі;

11) нақты салмағы - таразыда өлшеу жолымен анықталған астықтың нақты салмағы.

2. Астықтың барлық операциялары, сандық-сапалық есебі және сәйкес құжаттарды ресімдеу 1 килограммға дейінгі дәлдікпен нақты салмақта жүргізіледі. Астық қолхаттарын ресімдеу кезінде есептелген нақты салмағы қолданылады.

2. Астықтың түсімін ресімдеу

3. Астық қабылдау кәсіпорнына түскен астық, орнатылған тәртіпте тексеруден өткен таразыларда өлшенгеннен кейінгі саны бойынша материалды жауапты тұлғамен жүргізіледі.

4. Автокөлікпен әкелінген астық тауар-көлік жүкқұжаттарымен жіберіледі. Тауар-көлік жүкқұжаттары әрбір автокөлік партияларына (бөлек автокөлік немесе тіркемелі автокөлік (трактор), автопоезд) жазылады. Әрбір автокөлікке үш (төрт) дана тауар-көлік жүкқұжаттары беріледі.

Басқа астық қабылдау кәсіпорындарынан автокөлікпен әкелінген астық партиясы тауар-көлік жүкқұжатымен және сапасы туралы құжатпен (заңнамада белгіленген тәртіппен берілген астық сапасының паспортымен немесе осы Ережеге 1-қосымшаға сәйкес астық талдау карточкасымен) жіберіледі.

5. Өндірісті-технологиялық зертхана (бұдан әрі - ӨТЗ) маманымен, қолданыстағы стандарттарға сәйкес астық сапасын анықтау үшін астықтың әрбір келіп түскен автокөлік партияларынан сынамаға астық іріктеп алынады. Іріктеп алу кезінде маман автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмірлік белгісі мен дақыл түрінің тауар-көлік жүкқұжаттары мәліметтеріне сәйкестілігін тексереді. Іріктеп алынған астық негізінде, астықты орналастыру үшін қажет астықтың сапасына алдын-ала талдау жүргізіледі. Жүкқұжаттың бірінші данасында алдын-ала жүргізілген талдау нәтижелері бойынша астықты түсіру нүктесі көрсетіледі.

6. Таразыда жүргізуші барлық тауар-көлік жүкқұжаттарды таразышыға береді , ол онда өлшеудің нәтижелерін енгізеді. Жүкқұжаттағы мәліметтер әрбір тақ және жұп күндер бойынша бөлек жүргізілетін осы Ережеге 2-қосымшаға сәйкес автокөліктер таразысында жүктерді өлшеуді тіркеу журналына енгізіледі. Тауар-көлік жүкқұжатта міндетті түрде орын саны көрсетілуі тиіс. Жүргізушіге жүкқұжаттардың бірінші данасынан басқасының бәрі қайтарылады.

7. Астықтың темір жол көліктерімен келіп түсуі кезінде вагонның бүтіндігін, герметикасын және пломбаның барлығын тексереді.

Темір жол көлігімен келіп түскен астық темір жол жүкқұжатымен және сапасы туралы құжатпен (астық сапасының паспортымен немесе осы Ережеге 1-

қосымшаға сәйкес астық талдау карточкасымен), ал егер тасымалдау кезінде жүкке тексеру жүргізілген жағдайда, онда вагонның ашылғандығы туралы акті қоса беріледі. Темір жол жүкқұжаты және сапасы туралы құжаты әрбір вагонына жазылады. Вагондарды өлшеудің нәтижелері осы Ережеге 3-қосымшаға сәйкес вагон таразыларында жүктерді өлшеуді тіркеу журналына енгізіледі.

8. Келіп түскен астықтың сапасын анықтау астықты сақтау шартында көрсетілген стандарттарға сәйкес ӨТЗ мамандарымен жүргізіледі. Сынаманы талдаудың нәтижелері астықты талдау карточкасымен рәсімделеді және осы Ережеге 4-қосымшаға сәйкес зертханалық талдаулардың нәтижелерін тіркеу журналында тіркейді.

9. Тәуліктің соңында таразышы барлық тауар-көлік жүкқұжаттарды бухгалтерияға тапсырады. Әрбір астық иесі және астықты түсіру нүктесі бойынша топталған тауар-көлік жүкқұжаттар негізінде автокөлікпен қабылданған астыққа, осы Ережеге 5-қосымшаға сәйкес олардың орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасы анықталып жүкқұжаттар тізілімі екі д а н а д а н ж а с а л ы н а д ы .

Астықтың темір жол көліктерімен келіп түсуі кезінде осы Ережеге 6-қосымшаға сәйкес темір жол көліктерімен келіп түскен астыққа темір жол жүкқұжаттарының негізінде жүкқұжаттар тізілімі жасалады.

10. Орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасы анықталған автокөлікпен келіп түскен астықтың жүкқұжат тізілімі және темір жол көлігімен келіп түскен астық жүкқұжаттарының тізілімі ӨТЗ маманына беріледі, ол зертханалық талдаулардың нәтижесі тізілімнің ІІ бөліміне енгізеді. Енгізілген мәліметтер ӨТЗ меңгерушісінің қойылған қолымен расталуы тиіс.

Сонан соң жүкқұжаттар тізілімі бухгалтерге қайтарылады, ол жүкқұжат тізілімі және жүктерді өлшеуді тіркеу журналындағы нақты салмақ мәліметтерінің сәйкестілігін, зертханалық талдаулар нәтижелерін енгізудің дұрыстығын салыстырып қарайды және тізілімнің ІІІ бөлімінде есептелген нақты салмағының есебін, ІҮ бөлімінде астықты қабылдау, кептіру және тазарту бойынша қызмет құнын есептеуді жүргізеді. Бұдан әрі тізілім тауар-көлік жүкқұжаттарымен бірге оның дұрыс толтырылуын тексеру үшін және кептіру бойынша кемулер мен астық қалдықтарын тізілімнің ІІІ бөлімінде көрсетілген ылғалдылық, арамшөпті және дән қоспалары бойынша нақты шегерімдерге сәйкес алдын-ала есептен шығару үшін материалды жауапты тұлғаға беріледі.

11. Тексеру біткеннен соң материалды жауапты тұлға жүкқұжаттар тізіліміне қол қояды және осы Ережеге 7-қосымшаға сәйкес астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыстың қозғалысы туралы есеп жүргізеді. Бұдан әрі тізілім және есеп беру бухгалтерге қайтарылады, өз кезегінде бухгалтер келесі тәулікте тізілімнің екінші данасын астық иесіне береді.

12. Астық сақтау қоймасындағы астық пен ыдыстың қозғалысы туралы есеп егін жылы бойынша, дақыл бойынша әр дақыл бойынша жиынтығын есептеумен және сынып бойынша жүргізіледі. Есеп беру материалды жауапты тұлғаға жүктелген қойма бойынша, қойма топтары және элеватор бойынша жүргізіледі.

3. Есептелген нақты салмақты есептеу

13. Есептелген нақты салмақ ылғалдылықтың, дәнді және арамшөпті қоспалардың келісілген нормаларын есепке ала отырып, нақты салмақтағы ылғалдылық, дәнді және арамшөпті қоспалар бойынша нақтылы шегерім пайызын анықтау жолымен келесідей тәртіпте анықталады:

1) ылғалдылық бойынша нақты шегерім пайызы мына формула бойынша есептелінеді:

$$U_{в} = \frac{100 \times (a - б)}{100 - б},$$

мұндағы $U_{в}$ - ылғалдылық бойынша нақты шегерім пайызы;
 a - кіріс бойынша астық ылғалдылығы, %;
 $б$ - сақтау шарты бойынша астық ылғалдылығы, %;

2) арамшөпті қоспалар бойынша нақты шегерім пайызы мына формула бойынша анықталады:

$$U_{с} = \frac{(в - г) \times (100 - U_{в})}{100 - г},$$

мұндағы $U_{с}$ - арамшөпті қоспасы бойынша нақты шегерім пайызы;
 $в$ - кіріс бойынша арамшөпті қоспасының болуы, %;
 $г$ - сақтау шарты бойынша арамшөпті қоспасының болуы, %;

$U_{в}$ - ылғалдылық бойынша нақты шегерім пайызы;

3) дәнді қоспалар бойынша нақты шегерім пайызы мына формула бойынша анықталады:

$$U_{з} = \frac{(д - е) \times (100 - U_{в})}{100 - е},$$

мұндағы $U_{з}$ - дәнді қоспа бойынша нақты шегерім пайызы;
 $в$ - кіріс бойынша дәнді қоспаның болуы, %;
 $г$ - сақтау шарты бойынша дәнді қоспаның болуы, %;
 $U_{в}$ - ылғалдылық бойынша нақты шегерім пайызы;

4) ылғалдылық бойынша, арамшөпті және дәнді қоспа бойынша (

килограммда) нақты шегерімнің жалпы салмағы мына формула бойынша есептелінеді:

$$Y = \frac{\Pi \times (Y_B + Y_C + Y_3)}{100}$$

мұндағы Π - келіп түскен астықтың нақты салмағы;

$$5) \text{ Есептелген нақты салмағы} = \Pi - Y$$

Формула бойынша нақты шегерімдер 0,01% дейін дәл анықталады.

14. Кептіруге тартылмаған астықтың есептелген нақты салмағы мына формула бойынша анықталады:

$$\text{Есептелген нақты салмағы} = \Pi - \Pi \times \left(\frac{(B - G)}{100 - G} + \frac{(D - E)}{100 - E} \right)$$

15. Егер келіп түскен астықтың арамшөпті және дәнді қоспасы, ылғалдылығы бойынша сапа көрсеткіштері нормаға сәйкес немесе одан да тәуір болған жағдайда, сақтау шартында және астық қолхатында нақты көрсеткіштері қойылады, ал есептелген нақты салмағы нақты салмаққа тең болады.

16. Жүгерінің және мақта тұқымының есептелген нақты салмағын анықтаған кезде, тек ылғалдылық пен арамшөпті қоспасы көрсеткіштері есептелінеді.

4. Астықты тазартуды, кептіруді ресімдеу

17. Астықты тазартуды, кептіруді ресімдеу сақтау орындары (астық иелеріне бөлмей) бойынша жүзеге асырылады. Астықты тазарту, кептіру астық қабылдау кәсіпорны басшысының және ӨТЗ меңгерушісінің қолдары қойылған осы Ережеге 8-қосымшаға сәйкес астықты тазарту, кептіру өкімі негізінде жүргізіледі.

Астықты тазарту мен кептіруге дейін және оларды жүргізгеннен кейін астықтың (астық қалдықтарының) сапасы анықталып астық талдау карточкалары ресімделеді.

Астық кептіргіштердің жұмысын оперативтік бақылау үшін астық кептіргіш жұмыстарының есеп журналы, ал таразымен жабдықталған астық кептіргіштерде, сонымен бірге астықты дымқыл және кептірілген күйінде өлшеудің таразы журналдары жүргізіледі.

18. Тазарту, кептіру жүргізілгеннен кейін келесі күннен кешіктірілмей осы Ережеге 8-қосымшаға сәйкес тазарту және кептіру актісі жасалады. Астықтың үлкен партияларын тазартқан, кептірген жағдайда, актілер айына кемінде екі рет жасалынады. Актіге материалды жауапты тұлға, ӨТЗ меңгерушісі қол қояды, бухгалтер тексереді және астық қабылдау кәсіпорнының басшысы бекітеді.

Актіге астық талдау карточкалары және жанама өнімдер мен қалдықтардың өлшеңім тізімдемесі қоса тіркелуі тиіс.

19. Астықты тазарту кезінде алынатын жанама өнімдер мен қалдықтар мынадай жолмен жіктеледі:

жанама өнімдерге мыналар жатады:
құрамында 70%-дан 85% дейін астық бар астық қоспасы;
құрамында 50%-дан 70% дейін астық бар астық қоспасы;
астық қалдықтарына мыналар жатады:
құрамында 30%-дан 50% дейін астық бар бірінші санатты қалдықтар;
құрамында 10%-дан 30% дейін астық бар бірінші санатты қалдықтар;
құрамында 2%-дан 10% дейін астық бар екінші санатты қалдықтар;
жарамсыз қалдықтарға мыналар жатады:
құрамында 2% дейін астық бар үшінші санатты қалдықтар.

20. Жанама өнімдер мен қалдықтарда 10% артық бидай немесе қара бидай дәндері немесе осы дақылдардың стандарттары бойынша негізгі астыққа жататын басқа дақылдардың дәндері 20% артық болған жағдайда, көрсетілген жанама өнімдер мен қалдықтардан негізгі астықты бөліп алу мақсатында қосымша тазалауға жатады.

21. Астықты тазарту кезінде алынған жанама өнімдер мен қалдықтар масса бойынша қалдықтар цехына (қоймаға) жіберіледі.

I және II санатты жанама өнімдер мен астық қалдықтары астық иесіне қайтарылады не астық иесіне оның құнын өтеу арқылы сатуға жіберіледі. Астық иесіне жанама өнімдер мен қалдықтарды тиіп жөнелту астықты тазарту мен кептіру жүргізілгеннен кейін және астықты тазарту, кептіру актілері ресімделгеннен кейін жүзеге асырылады.

Астық иесіне беруге жататын қалдықтардың көлемін анықтау үшін, жүкқұжаттар тізілімі бойынша алдын-ала есептеп шығарылған қалдықтар қалдықтарды тазарту кезінде алынған нақты сапасын есептей отырып қайта есептелінеді.

22. Пайдалануға жарамсыз қалдықтар астық қабылдау кәсіпорнының аумағынан шығарып тасталуы және осы Ережеге 9-қосымшаға сәйкес жарамсыз қалдықтарды жою актісін жасау арқылы жойылуы тиіс. Актіге көрсетілген жарамсыз қалдықтар көлемі тауар-көлік жүкқұжаттары қосымшасымен бірге өлшеңім тізімдемесімен бекітілуі тиіс.

5. Собықтағы жүгеріні саралауды және бастыруды ресімдеу

23. Собықтағы жүгеріні саралау, бастыру астық қабылдау кәсіпорнының басшысы және ӨТЗ меңгерушісі қол қойған осы Ережеге 10 , 11 - қосымшаларына сәйкес өкім бойынша жүргізіледі.

24. Собықты жүгеріні саралау кезінде алынған қалдықтар (аурулармен зақымдалған собықтар, өзектер, гүл шоқтары, қабықтар және басқалары), собықтың өзінен-өзі тазалану нәтижесінде алынған дәндер алынған қоспалардың салмағын өлшеу жолымен орнатылған және ӨТЗ-мен анықталған оның ылғалдылығы және арамшөпті қоспасы көрсетілетін осы Ережеге 10-қосымшаға сәйкес саралау актісімен ресімделеді. Актіге астық талдау карточкасы тіркеледі. Акт астық қабылдау кәсіпорнының басшысымен бекітіледі.

25. Саралау актісіне сәйкес собықты жүгері бет есебінен нақты салмақ шығарылады, ал дәндегі жүгері бет есебіне таза дән (бөтен қоспасыз) салмағы кірістіріледі.

26. Собықтағы жүгеріні бастыру осы Ережеге 11-қосымшаға сәйкес собықтағы жүгеріні бастыру актісімен ресімделеді. Акт әрбір бөлек есептелінетін собықты жүгері партияларын бастыруға жасалады.

Жүгеріні бастырудан алынған астық, жанама өнімдер және I, II санатты қалдықтар (өзектен бөлек) қоймаға сақталу үшін жіберіледі және материалды жауапты тұлғамен міндетті түрде өлшеніп және ӨТЗ-мен сапасы анықталып қ а б ы л д а н а д ы .

Жүгеріні бастырудан алынған өзектің салмағы таразыларда өлшеу жолымен анықталады. Өзекте өзек салмағының 1,2% астам бастырылмаған дән болған жағдайда, ол қайта бастырылуға жатады.

27. Бастырылуға берілген собықты жүгерінің саны, бастырылудан алынған жүгері дәнінің, жанама өнімдердің, қалдықтардың және өзектердің салмақтарының сомасы ретінде анықталады. Бастырылған собықты жүгерінің сапасы (орташа өлшенген ылғалдылық және собықтардан дәндердің шығымдылығы), сондай-ақ қатар бастырудан алынған дәннің, жанама өнімдердің , қалдықтар мен өзектің сапасы және өзекте бастырылмаған дәннің болуы ӨТЗ-мен анықталынады. Актіге астық талдау карточкасы мен өлшенімдер тіркеледі.

28. Егер де собықты жүгеріні бастыру кезінде дәнді, қалдықтарды және өзектерді өлшеу үшін таразыны орнату мүмкін болмаған жағдайда, олардың салмағы сату кезіндегі құжат бойынша анықталады.

6. Астықты тиеп жөнелтуді ресімдеу

29. Астықты тиеп жөнелту, астық қабылдау кәсіпорнының басшысымен, бухгалтермен және ӨТЗ меңгерушісімен қол қойылған осы Ережеге 12-

қосымшаға сәйкес бұйрық негізінде материалды жауапты тұлғамен іске асырылады.

Тиеп жөнелтуге арналған бұйрықтар астық қабылдау кәсіпорнының астықты тиеп жөнелтуге алынған бұйрықтарын есептеудің журналын жүргізетін есепші жұмыскерге беріледі.

30. Астықты тиеп жөнелту алдында астық қабылдау кәсіпорнының мамандарымен көлік құралдарының астықты тасымалдауға жарамдылығын анықтау мақсатында, оларға техникалық тексеріс жүргізіледі.

31. Астықты темір жол көліктеріне тиеп жөнелту кезінде темір жол жүкқұжаттары мен сапа туралы құжаттар (астық сапасының паспорты немесе астық талдау карточкасы) негізінде осы Ережеге 13-қосымшаға сәйкес темір жол көліктеріне тиеп жөнелтудің тізілімі жасалады. Тиеп жөнелтілетін астыққа темір жол жүкқұжаты және сапа туралы құжат (астық сапасының паспорты немесе астық талдау карточкасы) қоса беріледі.

Астық сапасының паспорты астықты экспортқа тиеп жөнелту кезінде және астық иесінің қалауы бойынша республика ішінде тасымалдау кезінде ресімделеді.

32. Материалды жауапты тұлға темір жол жүкқұжаттары мен темір жол көліктерімен астықты тиеп жөнелтуге арналған тізілімді толтырудың дұрыстығын тексереді.

33. Астықты автокөлікпен тиеп жөнелту кезінде астықты тиеп жөнелтудің кім арқылы жүзеге асырылғаны және сенімхат нөмірі бұйрықта көрсетіледі. Автокөлікпен тиеп жөнелтілген астық тауар-көлік жүкқұжаттарымен және сапа туралы құжаттармен (астық сапасының паспорттарымен немесе астық талдау карточкаларымен) ресімделеді және осы Ережеге 14-қосымшаға сәйкес осылардың негізінде автокөлікпен тиеп жөнелтілген астыққа жүкқұжаттар тізілімі жасалады.

34. Тиеп жөнелтуге арналған бұйрық, тауар-көлік жүкқұжаттары, тиеп жөнелтілген астыққа арналған құжаттар, астық талдау карточкалары, астық сапасы паспорттарының көшірмелері бухгалтерияға тапсырылады. Осы құжаттар бойынша астық шығысқа шығарылады.

35. Әрбір астық иесіне жіберуге жататын астық көлемі астық қолхаттарына сәйкес анықталады.

Астық, оның ылғалдылығы, дәнді және арамшөпті қоспалары бойынша сақтау шартында көрсетілгеннен басқа сапа көрсеткіштерімен тиеп жөнелтілген жағдайда, екі жақтың келісімі бойынша нақты сапасын есептей отырып есептелген нақты салмағына нақты шегерім немесе үстеме жүргізілуі мүмкін.

Егер екі жақ келісімге келе алмаса, онда жағдай сот тәртібімен шешілуге жатады.

36. Ылғалдылық, арамшөпті және дәнді қоспалар бойынша келісілген шарттағы нормалардан нақты салмақтың ауытқуы кезінде тиеп жөнелтілетін астық көлемін есептеу мынадай тәртіппен анықталады:

1) ылғалдылық бойынша нақты шегерім немесе үстеме пайызы мына формула бойынша есептелінеді:

$$U_{в} = \frac{100 \times (a - б)}{100 - б},$$

мұндағы $U_{в}$ - ылғалдылық бойынша нақты шегерім немесе үстеме пайызы;

a - сақтау шарты бойынша астық ылғалдылығы, %;

$в$ - тиеп жөнелту кезіндегі астықтың нақты ылғалдылығы, %;

2) арамшөпті қоспалары бойынша нақты шегерім немесе үстеме пайызы мына формула бойынша анықталады:

$$U_{с} = \frac{(в - г) \times (100 - U_{в})}{100 - г},$$

мұндағы $U_{с}$ - арамшөпті қоспасы бойынша нақты шегерім немесе үстеме пайызы;

$в$ - сақтау шарты бойынша арамшөпті қоспасының болуы, %;

$г$ - тиеп жөнелту кезіндегі нақты арамшөпті қоспасының болуы, %;

$U_{в}$ - ылғалдылық бойынша нақты шегерім немесе үстеме пайызы;

3) дәнді қоспалар бойынша нақты шегерім немесе үстеме пайызы мына формула бойынша анықталады:

$$U_{з} = \frac{(д - е) \times (100 - U_{в})}{100 - е},$$

мұндағы $U_{з}$ - дәнді қоспа бойынша нақты шегерім пайызы;

$в$ - кіріс бойынша дәнді қоспаның болуы, %;

$г$ - сақтау шарты бойынша дәнді қоспаның болуы, %;

$U_{в}$ - ылғалдылық бойынша нақты шегерім пайызы;

4) ылғалдылық бойынша, арамшөпті және дәнді қоспа бойынша нақты шегерімнің немесе үстеменің жалпы салмағы мына формула бойынша есептелінеді:

$$У = \frac{Пз \times (Ув + Ус + Уз)}{100},$$

мұндағы Пз - есептелген нақты салмағы;

5) Тиеп жөнелтілетін астық көлемі = Пз +(-)У.

Формулалар бойынша нақты шегерімдер мен үстемелер 0,01% дейін дәл анықталады.

37. Ылғалдылық, арамшөпті және дәнді қоспалар бойынша кемудің есебін жүйелеу әр астық иесіне осы Ережеге 15-қосымшаға сәйкес есеп-актісімен ресімделеді. Есеп-актісі кіріс бойынша (қабылдау кезіндегі) және тиеп жөнелту кезіндегі нақты сапасын есептеумен шығыс бойынша астық сапаларын көрсетумен жұмсалған астық партиясына жасалады. Есеп-актісі астық қабылдау кәсіпорнының жауапты жұмыскерімен есептелінеді және ресімделеді, бас бухгалтермен, ӨТЗ меңгерушісімен, материалды жауапты тұлға қол қояды және астық қабылдау кәсіпорнының басшысы бекіткеннен кейін астық иесіне беріледі.

38. Астықты астық сақтау қоймасы аумағының ішінде ауыстыру бұйрық негізінде жүзеге асырылады және осы Ережеге 16-қосымшаға сәйкес астық сақтау қоймасы аумағының ішінде астықтың орнын ауыстыру жүкқұжатымен ресімделеді. Астықтың қоймадан қоймаға ауысуы кезінде астық партиясының салмағы және астық сапасы осы қойманың жауапты тұлғаларының қатысуымен бір рет анықталады.

39. Тиеп жөнелтілетін тұқымның әрбір партиясына мынадай құжаттар қоса берілуі тиіс:

1) барлық дақылдардың элита және суперэлита тұқымдары, сондай-ақ өздігінен тозаңданған топ және будан жүгерілерінің тұқымдарына - тұқым шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бекіткен нысанға сәйкес ауыл шаруашылығы өсімдіктерінің тұқым аттестаты;

2) барлық басқа репродукциялар тұқымдарына - тұқым шаруашылығы саласындағы уәкілетті орган бекіткен нысанға сәйкес ауыл шаруашылығы өсімдіктерінің тұқым куәлігі.

7. Сандық-сапалық есеп кітабын жүргізу

40. Астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтериясы осы Ережеге 17, 18 - қосымшаларына сәйкес сандық-сапалық есеп кітабын жүргізеді.

Астық, жанама өнімдер, I-ші, II-ші және III-ші санаттағы қалдықтар сандық-сапалық есеп кітабында олардың салмағын, ылғалдылығын, арамшөпті және дәнді қоспаларын көрсетумен, собықты жүгері бойынша - собықтардың орташа өлшенген ылғалдылығын және салмағын көрсетуімен есепке алынады.

41. Сандық-сапалық есеп кітабында әр астық иесіне, астық иесі бойынша - әр дақылға, астық сыныбына және егін жылына, тұқымға - дақылы, сорты, репродукциясы, санаты және сыныбы бойынша дербес шоты жүргізіледі.

Жаңа егін астығы мен өткен жылдардағы егін астығының дербес шоттарын біріктіруге жол берілмейді.

Қабылданған әр түрлі дәрежедегі дертті астық дұрыс қалыпты жағдайдағы астықтардан бөлек есептелінеді.

42. Сандық-сапалық есеп кітабын астық қабылдау кәсіпорнының басшысы тағайындайтын лауазымды тұлға жүргізеді және оған мыналар жүктеледі:

1) сандық-сапалық есеп кітабы бойынша мәліметтерді материалды жауапты тұлғаның қоймалық есеп мәліметтерімен және жүктерді таразыда өлшеуді тіркеу журналдары мәліметтерімен күнделікті салыстырып тексеру;

2) мәліметтерді уақтылы және дұрыс түрінде беру;

3) қосымша берілген алғашқы құжаттар мен есептердің сақталуына жауапкершілік.

43. Дербес шоттағы барлық жазулар кіріс және шығыс операцияларын көрсететін дұрыс құрастырылған және қол қойылған құжаттар, сондай-ақ сапа туралы құжаттар негізінде жүзеге асырылады.

Сандық-сапалық есеп кітабындағы кіріс және шығыс жөніндегі жазулар мынадай құжаттардың негізінде бір күнгі жиынтық бойынша жүзеге асырылуы мүмкін:

орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасы анықталып автокөлікпен қабылданған астықтың жүкқұжаттар тізілімдері және автокөлікпен тиеп жөнелтілген астықтың жүкқұжаттар тізілімі;

темір жол көлігімен қабылданған астықтың жүкқұжаттар тізілімдері және темір жол көлігімен астықты тиеп жөнелтуге арналған тізілімдері.

Жүк алушылардың наразылықтары бойынша артық немесе кем тиелген астық туралы жазулар сандық-сапалық есеп кітабының шығыс бөлігіне жазылады. Артық тиеу кезіндегі шығыстардың көбеюі туралы жазулар қара (көк) түспен, кем тиеу кезіндегі шығыстардың азаюы туралы жазулар қызыл түспен жазылады.

Сандық-сапалық есеп кітабындағы жазулар күн сайын операция күнінен кейінгі күннен кешіктірмей жазылады.

Сандық-сапалық есеп кітабында ылғалдылық, арамшөпті және дәнді қоспалар көрсеткіштері 0,1% дейін дәлдікпен жазылады.

44. Центнер-пайыздар астық партиясының салмағын оның ылғалдылығына, арамшөпті және дәнді қоспаларына көбейту арқылы есептелінеді және бүтін бірліктерде қойылады. 0,5 кіші үлестер алынып тасталынады, ал 0,5 және одан жоғары үлестер бірлік ретінде қабылданады.

Центнер-пайыздар белгілі уақыт кезеңіне ылғалдылық, арамшөпті және дәнді қоспалар бойынша астықтың орташа өлшенген сапасын анықтау мақсатында центнер-пайыздар сомасын астық салмағына бөлу жолымен есептеп шығарылады және 0,01% дейін дәл көрсетіледі.

45. Центнер-пайыздың кіріс және шығыс бойынша қорытындылары әр күні және бір ай бұрын жасалынады. Қалдық алдыңғы кіріс бойынша қалдықты сомалау және одан шығыстарды алып тастау жолымен есептелінеді. Егер күн ішінде кіріс немесе шығыс операциялары жүргізілген жағдайда әр күні қалдықтар есептелініп отырылады.

Материалды жауапты тұлға күн сайын есептелінген қалдықтардың дұрыстығына өз қолын қойып куәландырып отырады. Бас бухгалтер, ӨТЗ меңгерушісі ай сайын сандық-сапалық есеп кітабындағы жазулардың дұрыстығына тексеру жүргізеді: біріншісі - центнер-пайыздар бөлігінде, екіншісі - сапа көрсеткіштері бөлігінде. Дербес шоттарда жүргізілген тексерулер туралы белгі қойылады.

46. Қабылданған астық жүкқұжаттар тізілімдеріне сәйкес жанама өнімдер мен қалдықтар сандық-сапалық есеп кітабындағы астық есебінен алдын-ала шығарылып тасталынады және ол сақтау орны бойынша кірістеледі. Ылғалдылық, арамшөпті және дәнді қоспалар бойынша кемуді ақырғы есептен шығару астықты тиіп жөнелту кезінде жасалатын астықтың нақты сапасы бойынша есеп-акті жасау кезінде жүргізіледі.

47. Собықты жүгеріні сандық-сапалық есеп әрбір материалды жауапты тұлға бойынша жүргізуге рұқсат етіледі: тауарлы жүгері бойынша - сақтау орны бойынша бөлімшесіз, сортты және буданды жүгері бойынша - сорттар мен будандар бөлек қалыптастыратын партиялар бойынша.

48. Сандық-сапалық есеп кітабында басқа астық қабылдау кәсіпорнынан келіп түскен астықтың сапасы мынадай деректемелер бойынша жазылады:

1) егер талдау кезінде сапа айырмашылығы ауытқу нормасынан артық болмаса, жөнелтушінің астық сапасы паспорты немесе астық талдау карточкасы;

2) сапа айырмашылығы рұқсат берілген ауытқу нормасынан артық болса және жөнелтушіге сапа айырмашылығы бойынша наразылық шағымталап актісі жолданғанда астық сапасының жаңадан берілген паспорты;

3) сапа айырмашылығы рұқсат берілген ауытқу нормасынан артық болғаны наразылық шағымталап актісі ресімделмегенде жөнелтушіге берілген астық сапасының паспорты немесе астық талдау карточкасы;

4) ауыл шаруашылығы өсімдіктерінің тұқым аттестаты немесе куәлігі.

49. Сандық-сапалық есеп кітабындағы астық иелерінің дербес шоты астық қабылдау кәсіпорнының лауазымды тұлғасымен есеп-акт бойынша жабылады.

50. Сандық-сапалық есеп кітабы компьютерде электронды түрде жүргізілуі
м ү м к і н .

Дербес шот бойынша астықтың қозғалысы жағдайында тәуліктің соңында, астық сақтау қоймасындағы астықтың ыдыстардың қозғалысы туралы есеп деректері бар қорытынды тексеріледі. Бір күн ішіндегі астық қозғалысын көрсететін парақтар басып шығарылады, есеп қызметкері мен материалды жауапты тұлға оларға қол қояды және оларды нөмірлейді. Астықтың әрбір партиясы бойынша операциялар аяқталып есеп-акт жасалғаннан кейін, дербес шоттар түптеледі және жалпы негізде сақталады.

51. Кітаптың сыртында мыналар көрсетілуі тиіс: астық қабылдау кәсіпорнының атауы, кітаптың түгендеу нөмірі, сақтау орнының түрі және нөмірі, осы кітап арналған астық иесінің атауы (тегі, аты, әкесінің аты), материалды жауапты тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты.

8. Қойманы тазарту

52. Астық қабылдау кәсіпорны кәсіпорын басшысының шешімі бойынша қоймасында тазарту жүргізеді.

53. Тазарту астық қабылдау кәсіпорнының басшысы тағайындаған мына құрамдағы комиссия мүшелерімен жүзеге асырылады: астық қабылдау кәсіпорнының басшысы, ӨТЗ меңгерушісі, бас бухгалтер және материалды жауапты тұлға. Астық қоймасын тазарту кезінде осы Ережеге 19-қосымшаға сәйкес тазарту актісі жасалады. Тазарту актісін алғаннан кейін бес күн мерзімде комиссия мынадай құжаттар негізінде операция нәтижелерін белгілейді:

1) алғашқы құжаттар бойынша сан мен сапаға, сондай-ақ ылғалдылық, арамшөпті және дәнді қоспалар бойынша салмағының және орташа өлшенген көрсеткіштерінің дұрыстығына қатысты тексерілген астықты сандық-сапалық е с е п к і т а п т а р ы ;

2) қойма есептері және алғашқы кіріс-шығыс құжаттары: тауар-көлік жүкқұжаттары, темір жол жүкқұжаттары, орнын ауыстыру жөнелтпе құжаттары, астықты тазарту, кептіру актілері, тиеп жөнелтуге арналған бұйрықтары, есеп-актілері, жарамсыз қалдықтарды жою актілері және басқалары;

3) коммерциялық актілер және астықтың саны мен сапасындағы айырмашылық бойынша наразылық шағымталап актілері;

4) астық сапасының паспорттары, астық талдау карточкалары және зертхана талдаулары нәтижелерін тіркеу журналдары;

5) ауыл шаруашылық өсімдіктерінің тұқым аттестаттары немесе куәліктері.

54. Астық жетіспеушілігінің көлемі сандық-сапалық есеп бойынша астықтың кірісі мен шығысы арасындағы айырмашылық ретінде анықталады. Сақтау

процесі кезінде астық сапасының өзгеруін талдау негізінде жетіспеушілік негізделген және негізделмеген жетіспеушіліктерге бөлінеді.

Кемудің негізділігі астықты сақтау кезіндегі сапаның жақсартуына, яғни ылғалдылықтың, арамшөпті және дәнді қоспалардың төмендеуіне қол жеткізілгеніне қатаң түрде сәйкес кемуімен белгіленеді. Астықты тазарту, кептіру бойынша жүргізілген операциялар астықты тазарту, кептіру өкім-актісімен расталуы тиіс.

55. Астықтың негізделген кемуі мына формулаларға сәйкес жүргізілген есептеулермен расталынады:

ылғалдылықтың төмендеуі (кебуі) есебінен кему, U_B , %:

$$U_B = \frac{100 \times (a - b)}{100 - b},$$

мұндағы a - кіріс бойынша астық ылғалдылығы, %;

b - шығыс бойынша астық ылғалдылығы, %;

арамшөпті қоспалары төмендеуі есебінен кему, U_C , %:

$$U_C = \frac{(v - g) \times (100 - U_B)}{100 - g},$$

мұндағы v - кіріс бойынша арамшөпті қоспасының болуы, %;

g - шығыс бойынша арамшөпті қоспасының болуы, %;

U_B - ылғалдылық бойынша кему пайызы, %;

дәнді қоспалар азаюы есебінен кему, U_3 , %:

$$U_3 = \frac{(d - e) \times (100 - U_B)}{100 - e},$$

мұндағы v - кіріс бойынша дәнді қоспаның болуы, %;

g - сақтау шарты бойынша дәнді қоспаның болуы, %;

U_B - ылғалдылық бойынша кему пайызы, %.

56. Арамшөпті және дәнді қоспалардың төмендеуі есебінен болған кемуді есептен шығару 0,2% аспайтын мөлшерде жүргізілуі мүмкін. Тазартуға немесе механизмдермен орнын ауыстыруға ұшырамаған астық партиялары бойынша сақтау процесі кезінде арамшөпті және дәнді қоспаларының төмендеуінен болған кемуді есептен шығаруға жол берілмейді.

57. Жүгері өңдеу зауыттарында әрбір жеке ескерілетін жүгері партияларын өңдеуден кейін осы жүгері партиясының сақталу орнына және зауыттың өндірістік корпусында толық тазарту жүргізіледі.

Жүгеріні өңдеу зауыттарында өңдеуге жіберілген собықты жүгерінің салмағы камераға тиелген жүгеріні өлшеу бойынша есептелінеді, сақтау орнын тазарту

және нәтижелерін анықтау собықтағы және дәндегі жүгері көлемін және олардың кіріс бойынша - орташа өлшенген ылғалдылығын өңдеуден кейін алынған дәндегі жүгері (ұсақ дәнділерді қоса) мен қалдықтар және өзектер көлемімен және олардың шығыс бойынша - орташа өлшенген ылғалдылығымен салыстыру арқылы жүргізіледі.

Мұндай жағдайда осы Ережеге 20-қосымшаға сәйкес тазарту актілері әрбір ескерілетін жүгері партияларына жасалынады. Жүгері өңдеу зауыттарында және цехтарында жүгеріні өңдеу кезінде алынған әрбір сорт пен будан қалдықтарын технологиялық схема бойынша бөлу мүмкін болмаған жағдайда, оларды сорттар және будандар бойынша бөлу осы немесе басқа сорттағы және будандағы собықты жүгерінің бастыруға жіберілген салмағына пропорционалды түрде жүргізіледі.

Тазарту актісін жасау кезінде:

1) кіріс бойынша - собықты жүгеріні сандық-сапалық есеп кітабының деректері;

2) шығыс бойынша - жүгерінің тұқымдары мен өндірістен алынған жарамсыз жүгері, ұсақ дәнді жүгері, өзектер мен қалдықтарды сандық-сапалық есеп кітабының деректері пайдаланылады. Сонымен қатар кәсіпорынға қайтарылған жарамсыз жүгері көлемі тазарту актісінің 5а жолы бойынша көрсетілетінін ескеру қажет.

Өңдеу процесінде жүгерінің механикалық шығындары өңдеуге берілген жүгері салмағының 0,2% шегінде тазарту актісі бойынша есептен шығарылуға қабылдануы мүмкін.

58. Тазарту актісінде астық көлемі килограммда, ылғалдылықтың, арамшөпті және дәнді қоспалардың орташа өлшенген көрсеткіштері 0,01% дейін дәл көрсетіледі. Бөлшек үлесі 0,004% дейін алынып тасталынады, ал 0,005% және одан жоғары үлестер 0,01% қабылданады.

59. I, II және III санаттағы астық қалдықтарын сақтау нәтижелері түгендеу актілерімен ресімделеді, материалдық құндылықтар үшін белгіленген тәртіппен қаралады және бекітіледі.

60. Егер тазарту кезінде астықтың артық көлемі анықталған жағдайда, бұл артық көлем астық қабылдау кәсіпорнының бухгалтериясымен тазарту актісінде көрсетілген кезеңде сақталған және сақтауда тұрған астық көлемдеріне пропорционалды түрде астық иелерінің дербес шоттарына кірістелуі қажет.

61. Егер тазарту кезінде негізделмеген астық жетіспеушілігі анықталса, онда астық қабылдау кәсіпорны бұл астық жетіспеушілігін тазарту актісінде көрсетілген кезеңде сақталған және сақтауда тұрған астық көлемдеріне пропорционалды түрде астық иелерінің дербес шоттарына орнын толтырады.

62. Астық қабылдау кәсіпорнының басшысының шешімі бойынша барлық қолда бар астық көлемін жаппай, қайта өлшеуге және қайта есептеуге және астық қабылдау кәсіпорнында сақтауда тұрған барлық қолда бар нақты астық көлемін бухгалтерлік есеп деректерімен салыстыру жолымен түгендеу жүргізіледі.

9. Келіспеушіліктерді шешу тәртібі

63. ӨТЗ жүргізген талдау деректерімен астық иесі немесе материалды жауапты тұлға келіспеген жағдайда, олардың қатысуымен қайта талдау жүргізіледі.

Қайта талдау нәтижелерімен келіспеген жағдайда, белгіленген тәртіппен мемлекеттік астық инспекторының қатысуымен сынама мөрленіп бекітіледі және ӨТЗ-ның астық талдау карточкасымен және өтініммен бірге үш тәулік ішінде белгіленген тәртіппен астық сапасының сараптамасы бойынша тіркелген зертханаға жіберіледі.

64. Егер қабылдаушы-астық қабылдау кәсіпорынның ӨТЗ-сы астық сапасын талдау кезінде астықты тиеп жіберу орны бойынша берілген сапасы туралы құжаттың (астық сапасының паспорты немесе астық талдау карточкасы) деректерімен ауытқушылыққа мүмкін нормадан тыс арасындағы айырмашылықты тапқан жағдайда, наразылық шағымталапты ұсынудың мынадай тәртібі белгіленеді:

- 1) жіберушінің өкілі 24 сағат ішінде жеделхатпен шақырылады;
- 2) жіберушінің, алушының өкілдерінің және мемлекеттік астық инспекторының қатысуымен сынама іріктеп алу (4 килограмнан кем емес) іріктеу актісі ресімдей отырып жүргізіледі;

- 3) келісілмей отырған астық партиясы бос қоймаға түсіріледі және басқа астық партияларымен араластырылмайды. Алушының өкілдері мен мемлекеттік астық инспекторының қолдары қойылған астықты түсіру актісі мен қойманы тексеру актісі жасалады. Қойма мемлекеттік астық инспекторымен мөрленіп бекітіледі.

Егер де келісілмей отырған астық партиясынан сынама алу мүмкін болмаған жағдайда, сондай-ақ жоғарыда көрсетілген тармақшалардағы талаптардың кем дегенде біреуі орындалмаған жағдайда, алушының сапасы туралы құжатына (астық сапасының паспортына немесе астық талдау карточкасына) наразылығы қабылданбайды.

Алынған сынамадан әрқайсысы кем дегенде 2 килограмм болатын екі сынама бөлініп алынады. Бірінші сынама іріктеу актісімен, қабылдаушы-кәсіпорынның ӨТЗ астық талдау карточкасымен және тиеп жіберу орны бойынша берілген сапасы туралы құжатпен (астық сапасының паспортымен немесе астық талдау

карточкасымен) астық сапасын тәуелсіз бағалау үшін астық сапасын сараптау бойынша белгіленген тәртіппен тіркелген зертханаға жіберіледі, екінші сынама келіспеушілік толық қарастырылып болғанға дейін мемлекеттік астық инспекторында сақталады. Астық сапасын сараптау бойынша тіркелген тәуелсіз зертханада астықты сынау мемлекеттік астық инспекторының қатысуы арқылы жүргізіледі. Сапаны тәуелсіз бағалау бойынша қызметтер төлемін қабылдаушы жүргізеді. Астықты тиеп жіберу орны бойынша берілген сапасы туралы құжат (астық сапасының паспорты немесе астық талдау карточкасы) мойындалмаған жағдайда астықты жіберуші астық сапасын сараптауды жүргізуге кеткен шығындардың орнын толтырады.

Шағым түскен сапа көрсеткіштері бойынша жүргізілген сынақ негізінде астық сапасын сараптау бойынша зертхана сынау хаттамасын береді, осының негізінде Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің облыстық аумақтық басқармасы (бұдан әрі - облыстық аумақтық басқармасы) астықты тиеп жіберу орны бойынша берілген сапасы туралы құжатын (астық сапасының паспортын немесе астық талдау карточкасын) мойындауы (мойындамауы) туралы шешім қабылдайды.

Егер сынау нәтижелерінен алынған сапа мен наразылық білдірген сапасы туралы құжаттағы (астық сапасының паспорттағы немесе астық талдау карточкадағы) сапа көрсеткіштері арасындағы айырмашылық стандартты мүмкін нормадан аспаса, онда осы құжаттың дұрыстығы астық сапасын сараптау бойынша зертхананың сынау хаттамасымен және құжаттың келесі бетіндегі мемлекеттік астық инспекторымен жазылған жазумен бекітіледі. Жазу мөрмен расталады. Тиеп жіберу орны бойынша берілген сапасы туралы құжат (астық сапасының паспорты немесе астық талдау карточкасы) және сынау хаттамасы астық сапасын сараптау бойынша зертханамен астық қабылдаушыға беріледі.

Егер сынау нәтижелерінен алынған сапа мен наразылық білдірген сапасы туралы құжаттағы (астық сапасының паспорттағы немесе астық талдау карточкадағы) сапа көрсеткіштері арасындағы айырмашылық стандартты мүмкін нормадан асып кетсе, онда аумақтық облыстық басқарма шешімінің негізінде сапаға тәуелсіз бағалау жүргізген зертхана жаңа астық сапасының паспортын ресімдейді және астық қабылдаушыға береді.

Облыстық аумақтық басқармасы паспортта көрсетілген көрсеткіштерге нақты сапа көрсеткіштерінің сәйкес еместігі туралы мойындамаған паспортты берген астық сапасын сараптау бойынша зертхананың басшысына хабарлайды.

Қабылдаушы-астық қабылдау кәсіпорны осы Ережеге 21-қосымшаға сәйкес астық сапасындағы айырмашылық бойынша наразылық шағымталап актісін төрт данадан жасайды, оны осы Ережеге 22-қосымшаға сәйкес астықтың саны мен сапасындағы айырмашылық бойынша ұсынылған наразылық шағымталап

актілерін тіркеу журналына тіркейді және бір ай мерзім ішінде астықты жіберушіге наразылық шағымталап актісі қосымшасымен бірге наразылық хатын және жаңадан берілген астық сапасының паспортының көшірмесін жібереді.

Наразылық шағымталап актісінің екінші данасы келісілмей отырған астық партиясын тиіп жөнелткен астық қабылдау кәсіпорнына жіберіледі, астық қабылдау кәсіпорны алған наразылық шағымталап актілерін осы Ережеге 23-қосымшаға сәйкес астықтың саны мен сапасындағы айырмашылық бойынша ұсынылған наразылық шағымталап актілерін тіркеу журналына тіркейді және наразылық түскен күнінен бастап екі апта мерзімде қарайды.

Наразылық шағымталап актісінің үшінші данасы астық қабылдаушыға, төртінші данасы астықты тиіп жөнелтілген астық қабылдау кәсіпорнының сандық-сапалық есеп кітабындағы өзгерістерді тексеру үшін астықты артып жіберу орны бойынша облыстық аумақтық басқармаға жіберіледі.

Егер сапа бойынша келіспеушілік жоғарыда көрсетілген тәртіппен шешілмеген жағдайда, дау сот тәртібімен шешілуге жатады.

65. Егер астықтың сапасының төмендеуі немесе бүлінуі тасымалдау кезінде болған жағдайда, наразылық (көлік ұйымына немесе жіберушіге) заңнамада белгіленген тәртіппен ұсынылады.

66. Саны (салмағы) бойынша осы Ережеге 24-қосымшада көрсетілген нормамен табиғи кему арасындағы айырмашылық кезіндегі наразылық көлік ұйымдарына немесе жүкті артып жіберушіге заңнамада белгіленген тәртіппен ұсынылады. Бұл ретте қабылдаушы-астық қабылдау кәсіпорны осы Ережеге 25-қосымшаға сәйкес астық санындағы айырмашылық бойынша наразылық шағымталап актіні жасайды және оны астықтың саны мен сапасындағы айырмашылық бойынша ұсынылған наразылық шағымталап актілерін тіркеу журналына тіркейді.

67. Жүктің жетіспеушілігіне немесе бүлінуіне көлік ұйымына наразылық заңнамада белгіленген мерзімде ұсынылады.

68. Жүкті таразыда өлшеу кезінде жөнелтпе құжаттарындағы жүктің салмағы қабылдаушы белгілеген салмақпен сәйкес келмеуі мүмкін. Нетто салмағын анықтау кезінде айырмашылықтың мүмкін болатын шектеуі қолданыстағы стандарттарға сәйкес белгіленеді.

10. Қорытынды ережелер

69. Нысандарды, журналдарды және сандық-сапалық есеп кітаптарын толтыру кезінде өшірулер болуына жол берілмейді. Дұрыс жазылмаған жазулардың түзетулері түзету жасаған тұлғаның қолы бар жасалған түзету туралы қосымша түсінігімен, шарикті немесе қаламұшты қаламмен жасалынады.

Барлық журналдар және кітаптар нөмірленуі, тігілуі және астық қабылдау кәсіпорны басшысының қойылған қолымен және мөрмен бекітілуі тиіс.

70. Мемлекеттік астық инспекторы заңнамада белгіленген тәртіппен астықтың, астық қалдықтарының сапасын анықтаудың, астықтың сандық-сапалық есебін жүргізудің, есеп нысандарын уақтылы жасаудың дұрыстылығына және басқа да мәселелер бойынша тексеру жүргізген кезде, астық қабылдау кәсіпорны мемлекеттік астық инспекторына барлық қажетті есеп мәліметтерін, бастапқы құжаттарды, журналдарды және тексеру мәселесі бойынша басқа да құжаттарды ұсынады.

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

1-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. "___" _____

№ ___ астықты талдау карточкасы

Дақыл _____ Егін жинау жылы _____

Астық иесі _____

Тиеу-түсіру пункті _____

Жөнелтуші _____

Қабылдаушы _____

автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмерлік белгісі немесе
вагонның N

Партия салмағы, кг _____ Қойма, сүрлем N _____

Сынама N _____ Сынама салмағы, кг _____

Ерекше белгілер _____

Сынама алынды _____ 200__ ж. "___" _____

қолы тегі, аты-жөні

Дақыл _____ МеСТ ҚР СТ _____

Сорты _____ Шығу тегі _____

Түрі _____ Түр түрі _____ Сыныбы _____

Блғалдылығы, % _____ Түсі _____

Табиғаты, г/л _____ Иісі _____

Жылтырлығы, % _____

оның ішінде: толық жылтыр дәндер, % _____
 Анықтау әдісі _____
 Дән маңызы: саны, г, % _____
 Сапасы, ИДК бірлігі _____ Топ _____
 Арамшөп қоспасы, % _____ Дән қоспасы, % _____
 оның ішінде оның ішінде

_____ фракциялар, грамм, % _____ фракциялар, грамм, %
 _____
 _____

N _____ елеуіштен өтетіні _____
 Залалдануы: зиянкестердің аты _____
 Экземплярлар саны, дана _____, дәреже _____
 ӨТЗ маманы _____
 қолы тегі, аты-жөні

М.О. (мөртабан) _____
 Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

2-қосымша

 астық қабылдау кәсіпорны
 200__ ж. _____ автокөлік таразыларында
 жүктің өлшенуін тіркеу журналы*

N	Күні	Жүк құжат N	Астық иесі	Автомобильдің мемлекеттік тіркеу нөмерлік белгісі
1	2	3	4	5
Бір күндегі жиынтық				
Өспелі жиынтық				

таблицаның жалғасы

Дақыл	Салмағы, кг			Түсіру нүктесі
	брутто	ыдыс	нетто	
6	7	8	9	10
Бір күндегі жиынтық				
Өспелі жиынтық				

* - журнал қабылданатын астыққа бөлек, тиелетін (жөнелтілетін) астыққа бөлек жүргізіледі

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

3-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж.

вагон таразыларында жүктің өлшенуін

тіркеу журналы*

Рет N	Күні	Жөнелту (тағайындау) станциясы	Жөнелту-шінің (қабылдаушының) коды	Дақыл	Жүк-күжат N	Вагон N
1	2	3	4	5	6	7

таблицаның жалғасы

Темір жол жүккүжаты бойынша салмағы, кг			Орын саны		Өлшену нәтижесі, кг			Таразышы қолы
брут-то	ыдыс	нетто	жүккүжат бойынша	нақты	брут-то	ыдыс	нетто	
8	9	10	11	12	13	14	15	16

* - журнал қабылданатын астыққа бөлек, тиелетін (жөнелтілетін) астыққа бөлек жүргізіледі

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

4-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

Зертхана талдауларының нәтижелерін тіркеу журналы

Күні	Талдау карточкасының N (орташа тәуліктік сынама)	Астық иесі	Дақыл	Партия салмағы, кг	Сорты	Түрі, түр-түрі	Сыныбы
1	2	3	4	5	6	7	8

таблицаның жалғасы

Ылғалдылығы, %	Табиғаты, г/л	Арамшөп қоспасы, %					
		Барлығы	оның ішінде			залалды	
			минералды			барлығы	оның ішінде
9	10	11	12	13	14	15	16

жалғасы

Дән (майлы) қоспасы, %				Дән маңызы			Жылтырлығы, %
Барлығы	оның ішінде			Саны, %	Сапасы		
	өнгендері				ИДК бірлігі	топ	
17	18	19	20	21	22	23	24

таблицаның жалғасы

Түсі	Исі				Орналас-тыру орны (қойма, сүрлем N)	Ерекше белгілері	Маман қолы
25	26	27	28	29	30	31	32

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

5-қосымша

Ескерту. 5-қосымшаға өзгерту енгізілді - ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2010.03.15 № 172 Бұйрығымен.

астық қабылдау кәсіпорны

Орташа тәуліктік сынамасы бойынша сапасы анықталып, автокөлікпен қабылданған астықтың жүкқұжаттар тізілімі 200__ ж. " __ " _____ N _____

Астық иесі _____

Дақыл _____ Түрі _____ Сорты _____

Сорт құжатының атауы мен N _____

I бөлім					
жүккұжат N	нақты салмағы, кг	жүккұжат N	нақты салмағы, кг	жүккұжат N	нақты салмағы, кг
Барлығы					

I I б ө л і м
Орташа тәуліктік сынаманы зертханалық талдау N

Сапа көрсеткіштері	ылғалдылығы, %	арамшөп қоспасы, %	дән қоспасы, %	табиғаты, г/л	залалдануы
ӨТЗ талдауы бойынша					
келісілген нормалар					
табиғи шегерім, үстеме %					

Сапаның қосымша көрсеткіштері

түсі	ісі	арамшөп қоспасы есебінде		дән қоспасы есебінде	
		бүлінген, %	қиын бөлінетін, %	бұзылған, %	өнген, %
түр-түрі	жылтырлығы, %	дән маңызы		бақашық қандаласы зақымдаған дән	зиян қоспалар
		%	тобы		

ӨТЗ қорытындысы
МеСТ (ҚР СТ) бойынша өткізілген астық сыныбы _____
Зертханада _____ кг үлгілер _____ қалдырылды
ӨТЗ меңгерушісі _____

Есептелген нақты салмағының есебі

III бөлім

Нақты салмағы, кг	Табиғи шегерімдер, кг			Табиғи шегерімдердің қорытындысы, кг	Есептелінген нақты салмағы, кг
	ылғалдылық бойынша	арам-шөп қоспасы бойынша	дән қоспасы бойынша		

IV бөлім. Астықты* қабылдау, кептіру, тазарту бойынша қызметтер құнын есептеу					
Қызметтер атауы	Саны	Тариф, тенге/кг	Сомасы, теңге	1 кг астық құны, теңге	Астық көлемі, кг
қабылдау					
кептіру					
тазарту					
Барлығы					

Есептелген нақты салмаққа беруге жатады, кг

* - арифметикалық амалмен жүргізіледі (Дюваль формуласын қолданбай)

Тізілімді жасады _____
 қолы _____ тегі, аты-жөні _____
 Тексерді _____
 қолы _____ тегі, аты-жөні _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

6-қосымша

Ескерту. 6-қосымшаға өзгерту енгізілді - ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2010.03.15 № 172 Бұйрығымен.

астық қабылдау кәсіпорны

Темір жол көлігімен қабылданған астықтың жүкқұжаттар тізілімі

Астық иесі _____
 Дақыл _____ Түрі _____ Сортты _____
 Сорт құжатының аты мен N _____

I бөлім					
жүкқұжат N	нақты салмағы, кг	жүкқұжат N	нақты салмағы, кг	жүкқұжат N	нақты салмағы, кг

Жиынтығы					
I I б ө л і м					
Орташа тәуліктік сынамананы зертханалық талдау N					
Сапа көрсеткіштері	ылғалдылығы, %	арамшөп қоспасы, %	дән қоспасы, %	табиғаты, г/л	залалдануы
ӨТЗ талдауы бойынша					
келісілген нормалар					
табиғи шегерім, үстеме %					
Сапаның қосымша көрсеткіштері					
түсі	иісі	арамшөп қоспасы есебінде		дән қоспасы есебінде	
		бүлінген, %	қиын бөлінетін, %	бұзылған, %	өнген, %
түр-түрі	жылтырлығы, %	дән маңызы		бақашық қандаласы зақымдаған дән	зиян қоспалар
		%	тобы		
Ө Т З қ о р ы т ы н д ы с ы					
МеСТ (ҚР СТ) бойынша өткізілген астық сыныбы _____					
Зертханада _____ үлгі қалдырылды _____ кг					
ӨТЗ менгерушісі _____					
III бөлім					
Нақты салмағы, кг	Табиғи шегерімдер, кг				Есептелінген нақты салмағы, кг
	ылғалдылық бойынша	арамшөп қоспасы бойынша	дән қоспасы бойынша	Табиғи шегерімдердің қорытындысы, кг	

Бре- зент- тің санаты мен сорты	Қал-ға- ны	Кіріс	Шығыс	Қал- ғаны	Бре- зент- тің сана- тымен сорты	Қал- ғаны	Кіріс	Шығыс	Қал- ғаны
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Материалды жауапты тұлға _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу ережесіне

8-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. "___" _____ N_____

астықты тазартуға, кептіруге өкімі

N _____ қойма (элеватор) бойынша материалды жауапты тұлға _____

тегі, аты - жөні

Сіздің N _____ қоймада (элеваторда) жауапты сақтаудағы
_____ кг салмағы (алдын ала) _____

дақыл, сорт _____ мақсатымен,
жолымен _____

тазарту түрі, астық тазарту машиналардың, астық
кептіргіштердің түрі
_____ тазарту, кептіру қажет,
тазартудан, кептіруден кейін мынадай нәтижелерді алу үшін: _____

Тазартылған, кептірілген астықты (дәндерді) N _____, қоймада
(сүрлемде) _____ сақталынсын.

Тазарту, кептіру 200__ ж. "___" _____ аяқталсын.

Басшы _____ ӨТЗ меңгерушісі _____

200__ ж. "___" _____

астықты тазарту, кептіру актісі

1. Тазартуға. Тазарту жүргізілді _____

тазарту түрі,

астық тазарту машинасының аты
Жұмыс 200__ ж. "___" _____ басталды, 200__ ж. "___" _____ аяқталды.

				Қоспалар, %
				арамшөпті

Негізгі өнім	Салмағы, кг	Табиғаты, г/л	Ылғалдылығы, %	барлығы	оның ішінде бұзылғаны
1	2	3	4	5	6
Тазартуға дейін					
Тазартудан кейін					

таблицаның жалғасы

Қоспалар, %		Залалдануы, атауы, экземпляр саны/кг	Талдау N
дәнді			
барлығы	оның ішінде бұзылғаны		
7	8	9	10

Тазартудың нәтижесінде мынадай жанама өнімдер мен қалдықтар алынды (қоса _____ таразысында белгіленген, беріліп отырған тіктемелер бойынша талдау карточкасына сәйкес зертханада сапасы анықталынған):

Жанама өнімдер мен қалдықтар түрі	Салмағы, кг	Сапа көрсеткіштері		
		ылғалдылығы, %	тазартылған дақыл астығына стандарт бойынша	
			негізгі астық	дәң қоспасы
1	2	3	4	5
Жанама өнімдер: құрамында 50-ден 70% дейін (қоса) астық бар дәң қоспасы				
құрамында 70-тен 85% дейін астық бар дәң қоспасы				
Қалдықтар : I санатты - құрамында 30-дан 50% дейін (қоса) астық бар				

I санат - құрамында 10-нан 30% дейін (қоса) астық бар				
II санат - құрамында 2-ден 10% дейін астық бар				
III санат - құрамындағы астық қоспасы 2%-тен кем				
Барлығы:				

таблицаның жалғасы

Сапа көрсеткіштері			
тазартылған астығына бойынша	дақыл стандарт	Астық (4+5+7) барлығы	Талдау N
арамшөп қоспасы барлығы	*		
6	7	8	9

* - оның ішінде дақылдар стандарты бойынша негізгі астыққа дән қоспасына жатқызылатын дақыл өсімдіктердің дәндері.

2 . К е п т і р у г е .

Кептіру 200__ ж. " __ " _____ басталды, 200__ ж. " __ " _____ аяқталды, кептіру әдісі (қандай астық кептіргіштерде) _____, _____ кг кептірілді, кептіруге дейін ылғалдылық _____%, талдау N _____, кептіруден кейінгі ылғалдылық _____ %, талдау N _____, формула бойынша ылғалдылықтың төмендеуі _____ %.

Бұрын қойма және кептіргеннен кейін дереу кему есебінен ___кг, астықтың барлығынан алдын ала есептен шығарып жүргізіп, орындалған жұмыс көлемінде _____ жоспарлы тонна қосылсын.

ӨТЗ меңгерушісі _____ Кептіруші мастер _____

Материалды жауапты тұлға _____

Бухгалтер тексерді _____ Бекітемін: Басшы _____
200__ ж. "___" _____
Күзет бастығы _____
қолы _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу ережесіне

9-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. "___" _____ N _____

жарамсыз қалдықтарды жоюға актісі

Б е к і т е м і н :

Б а с ш ы _____

200__ ж. "___" _____

Комиссия құрамында: ӨТЗ меңгерушісі _____, материалды жауапты
т е г і , а т ы - ж ө н і

тұлға _____ және күзет бастығы _____
т е г і , а т ы - ж ө н і _____ т е г і , а т ы - ж ө н і

200__ ж. "___" _____ басшының өкімі негізінде _____ санатты N _____
қоймасында бар 200__ ж. "___" _____ N _____ акт бойынша _____

нәтижесінде алынған қалдықтар қаралуы туралы осы актіні құрдық.

N _____ зертхана талдауына сәйкес көрсетілген қалдықтарда _____ %
дән және астық қоспасы бар. _____ кг көлемінде қалдықтар жарамсыз

деп танылды және _____ жолымен жойылды.

200__ ж. "___" _____ N _____ рұқсатнамаларға сәйкес көрсетілген
қалдықтардың саны кәсіпорын аумағынан шығарылып тасталды.

ӨТЗ меңгерушісі _____

Материалды жауапты тұлға _____

Күзет бастығы _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу ережесіне

10-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. "___" _____ N _____

собықты жүгеріні саралауға өкімі

N _____ қойма бойынша материалды жауапты тұлғаға _____
т е г і , а т ы - ж ө н і

N _____ қоймада (аланқай) собықты жүгеріні _____ кг салмағы

с о р т

саралау, қалдықтарды N_____ қоймада салу қажет.
Саралау 200__ ж. "___" _____ аяқталсын.
Басшы _____ ӨТЗ меңгерушісі _____
200__ ж. "___" _____

собықты жүгеріні саралауға актісі
Комиссия құрамында: ӨТЗ меңгерушісі _____, бухгалтер
тегі, аты - жөні _____,
материалды жауапты тұлға _____

тегі, аты-жөні _____ тегі, аты-жөні _____
собықты жүгеріні саралау нәтижесіне тексеру жүргізілді.
Саралауға _____ кг собықты жүгері мынадай сапасы берілген:
ылғалдылығы _____ %, арамшөп қоспасы _____ %.

- а) аурулармен зақымдалған собықтар _____ кг;
  - б) өзектер _____ кг;
  - в) гүл шоқтары _____ кг;
  - г) қабықтары _____ кг;
  - д) басқалар _____ кг.
- Қалдықтар жиынтығы _____ кг.

Өзінен өзі алынған _____ кг.

Талдау карточкалары тіркеледі.
Акт собықты жүгері бет есебінен шығаруды жүргізу үшін жасалды.

ӨТЗ меңгерушісі _____
Бухгалтер _____

Материалды жауапты тұлға _____

200__ ж. "___" _____ Бекітемін: Басшы _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу ережесіне

11-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. "___" _____ N_____

собықты жүгеріні бастыруға өкімі

N _____ қойма бойынша материалды жауапты тұлғаға _____
тегі, аты-жөні _____

N _____ қоймада (алаңқай) собықты жүгеріні _____ кг салмағы

с о р т

бастыру, астықты N_____ қоймада салу қажет.

Б а с т ы р у д а н а л ы н ғ а н :

астық салмағы - _____ жолымен
жанама өнімдер және қалдықтар салмағы өлшеу жолымен
өзектер салмағы - _____ жолымен анықталсын.

Бастыру 200__ ж. " __ " _____ аяқталсын.

Басшы _____ ӨТЗ меңгерушісі _____
200__ ж. " __ " _____ N _____

собықты жүгеріні бастыру актісі

Бастыру 200__ ж. " __ " __ басталды, 200__ ж. " __ " _____ аяқталды

Бастыру әдісі (бастырғыш түрі) _____

Барлығы: сорт _____ салмағы _____ кг собықты жүгері бастырылды.

Собықты жүгерінің орташа өлшенген ылғалдылығы _____ %

Бастыру нәтижесінде алынды:

	Көлемі, кг	Нақты шығымы %	Ылғал-дылы - ғы, %	Арамшөп қоспасы, %	Жанама өнімдер мен қалдық- тардағы астықтың нақты болуы, өзектегі астық қалдығы	
					%	кг
1	2	3	4	5	6	7
Дәндегі жүгері (сорт)						
Жанама өнім _____% дейін қоса астық бар						
Дәндер бар қалдықтар _____% дейін қоса астық бар_____% _____% дейін қоса астық бар						
Жүгері өзектері						
Барлығы						

Дәндегі жүгері салмағы _____ жолымен анықталды

Жанама өнімдер мен қалдықтар салмағы өлшеу жолымен анықталды

Өзектер салмағы _____ жолымен анықталды

ӨТЗ меңгерушісі _____

қолы _____ тегі, аты-жөні _____
Материалды жауапты тұлға _____

қолы _____ тегі, аты-жөні _____
200__ ж. "___" _____ Бекітемін: Басшы _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

12-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. "___" _____

N ___ бұйрығы

Бұйрық _____ мерзімі _____

N ___ қойма бойынша материалды жауапты тұлға _____
тегі, аты-жөні _____

200__ ж. "___" _____ N ___ сенімхат бойынша _____ арқылы,
тегі, аты-жөні _____

N _____ наряды бойынша мынадай көлемдегі _____
астық иесінің атауы _____

астығы жөнелтілсін.

Дақыл	Штабель N	Орын саны	Нетто салмағы, кг	Астық қолхатына сәйкес сапа көрсеткіштері	
				ылғалдылығы	арамшөп қоспасы
1	2	3	4	5	6

таблицаның жалғасы

Астық қолхатына сәйкес сапа көрсеткіштері					
дән қоспасы					
7	8	9	10	11	12

Жөнелтетін астық салмағы, кг _____

жазбаша

Басшы _____

Бухгалтер _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

М.О.

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу ережесіне

13-қосымша

 астық қабылдау кәсіпорны
 200__ ж. "___"
 Астықты жөнелтуге бұйрықтың күні мен нөмірі _____
 Дақыл _____
 Бұйрық бойынша астықтың салмағы, кг _____

**Астықты темір жол көліктеріне
тиеп жөнелтудің тізілімі**

Жөнелту станциясы _____ Астық иесі _____

Рет N	Жүк- құжат N	Вагон N	Нетто салмағы, кг	Талдау N	Астық сапасы	
					Ылғалдылығы	
					%	ц-%
1	2	3	4	5	6	7
Жиынтығы:						

таблицаның жалғасы

Астық сапасы							
Арамшөп қоспасы		Д ә н қоспасы		Залалдануы	Иісі	Түсі	Түрі
%	ц-%	%	ц-%				
8	9	10	11	12	13	14	15

таблицаның жалғасы

Астық сапасы						
Табиғаты, г/л	Дән маңызы		ИДК бірлігі	Жылтыр- лығы %		
	%					
16	17	18	19	20	21	

Материалды жауапты тұлға _____
 ӨТЗ меңгерушісі _____
 Бухгалтер _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу ережесіне

14-қосымша

 астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. "___"_____

Астықты жөнелтуге бұйрықтың күні мен нөмірі _____

Дақыл _____

Бұйрық бойынша астықтың салмағы, кг _____

**Астықты автокөлікпен тиеп жөнелтілген
жүкқұжаттар тізілімі**

Жөнелту стансасы _____ Астық иесі _____

Рет N	Жүк-құжат N	Авто-көлік N	Орын саны	Нетто салмағы, кг	Талдау N	Астық сапасы	
						Блғалдылығы	
						%	ц-%
1	2	3	4	5	6	7	8
Жиынтығы:							

таблицаның жалғасы

Астық сапасы							
Арамшөп қоспасы		Д ә н қоспасы		Залалдануы	Иісі	Түсі	Түрі
%	ц-%	%	ц-%				
9	10	11	12	13	14	15	16

таблицаның жалғасы

Астық сапасы					
Табиғаты, г/л	Дән маңызы		Жылтыр-лығы %		
	%	ИДК бірлігі			
17	18	19	20	21	22

Материалды жауапты тұлға _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Бухгалтер _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

15-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

Бекітемін:

Басшы _____

200__ ж. "___"_____

200__ ж. "___"_____ есеп-актісі

Астық иесі _____

Дақыл _____ Егін жинау жылы _____

Комиссия құрамында: _____

материалды жауапты тұлға _____ сақтауға қабылданған және тиіп жөнелтілген астық партиясының астықтың сандық-сапалық есеп деректеріне сәйкестігін тексерді және кемудің көлемін анықтады.

Осы кезде анықталды:

1. Сақтауға барлығы _____ кг қабылданды
2. Осы партияның орташа өлшенген сапасы:
кіріс бойынша ылғалдылығы _____%, арамшөп қоспасы _____%, дән қоспасы _____%

шығыс бойынша ылғалдылығы _____%, арамшөп қоспасы _____%, дән қоспасы _____%

3. Есептен шығарылады:

формула бойынша қайта есептелген ылғалдылықтың төмендеу есебінен _____% _____ кг

формула бойынша қайта есептелген арамшөп қоспасының төмендеу есебінен _____% _____ кг

формула бойынша қайта есептелген дән қоспасының төмендеу есебінен _____% _____ кг

4. Астықты сақтау кезіндегі ылғалдылықтың, арамшөп қоспасының, дән қоспасының төмендеу нәтижесінен болған кему _____% _____ кг

5. Құрамында астық бар жанама өнімдер мен қалдықтар алынды:

70-тен жоғары 85 % дейін _____ кг

50-ден жоғары 70 % дейін _____ кг

30-дан жоғары 50 % дейін _____ кг

10-нан жоғары 30 % дейін _____ кг

2-ден жоғары 10 % дейін _____ кг

2 % артық емес _____ кг

6. _____ кг қалдықтар тиіп жөнелтілді

7. Нәтижесінде беруге жататын астық көлемі _____ кг

Бас бухгалтер _____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Материалды жауапты тұлға _____

200__ ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

16-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. " __ " _____

**Астық сақтау қоймасы аумағының
ішінде астықтың орнын ауыстыру жүкқұжаты**

Материалды жауапты тұлға _____ N _____ қоймадан (сүрлемнен)
тегі, аты - жөні

N _____ қоймаға (сүрлемге), материалды жауапты тұлғаға _____
тегі, аты - жөні

ауыстырсын

Дақыл, сорт	Салмағы, кг		Сапасы				
	ауысты- руға жатады	Нақты ауысты- рылғаны	ылғал- дылы- ғы, %	арам- шөп қоспа- сы, %	дән қоспа- сы, %		
1	2	3	4	5	6	7	8

Автокөлік (вагон) таразыларында жүктерді өлшеуді тіркеу журналында
200__ ж. " __ " _____ бетінде жазбалармен расталған

Басшы _____ ӨТЗ меңгерушісі _____

Жіберді _____ Қабылдады _____

лауазымы, қолы, тегі, аты-жөні лауазымы, қолы, тегі, аты-жөні

Астықтың сандық-сапалық
есепін жүргізу ережесіне

17-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

Астықты сандық-сапалық есеп кітабы

Астық иесі _____ Материалды жауапты тұлға _____
тегі, аты-жөні

Дақыл _____

Күні	Талдау N	Құжат N	Қайдан келіп түсті және кімге жіберілді	Ылғал- дылы- ғы, %	Арам- шөп қоспа- сы, %	Дән қос- пасы, %	Кіріс
							сал- мағы, кг
1	2	3	4	5	6	7	8

таблицаның жалғасы

Кіріс			Шығыс			Қалдық
ц-проценттер			ц-проценттер			
				арам- шөп		

ылғал-дылы-ғы	арамшөп қоспасы	дән қоспасы	салмағы, кг	ылғалдылығы	қоспасы	дән қоспасы	
9	10	11	12	13	14	15	16

Материалды жауапты тұлға _____

Бас бухгалтер _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

18-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

Собықты жүгеріні сандық-сапалық есеп кітабы

Астық иесі _____ Материалды жауапты тұлға _____

тегі, аты-жөні

Дақыл _____

Күні	Құжат N	Талдау N	Қайдан келіп түсті және кімге жіберілді	Нақты шығымы,		Ылғалдылығы, %	
				дән	өзек	дән	өзек
1	2	3	4	5	6	7	8

таблицаның жалғасы

Күні	Кіріс					
	собықтардың салмағы, кг	оның ішінде		ылғалдылық бойынша ц-%		
		дән (10x6)	өзектер (10x7)	дән (11x8)	өзектер (12x9)	
1	9	10	11	12	13	

таблицаның жалғасы

Шығыс					Қалдық
собықтардың салмағы, кг	оның ішінде		ылғалдылық бойынша ц-%		
	дән (15x6)	өзектер (15x7)	дән (16x8)	өзектер (17x9)	собықтардың салмағы (10x15)
14	15	16	17	18	19

Материалды жауапты тұлға _____

Бас бухгалтер _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

19-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

Б е к і т е м і н :

Басшы _____

200__ ж. " __ " _____

Негізделген жетіспеушілікті
есептен шығару _____ кг
Салмағындағы айырмашылықты
есептеу _____ кг
Негізделмеген жетіспеушілік
қалды _____ кг

_____ кг артықшылық бар

200__ ж. " __ " _____

тазарту актісі

Комиссия құрамында: _____

материалды жауапты тұлғаның қатысуымен _____ 200__ ж. " __ "

_____ N _____ бұйрық бойынша _____

(дақыл, сыныбы, егін жинау жылы)

операциялар нәтижелеріне тексеруді жүргізді. Осы кезде анықталды:

Рет N	Алдыңғы тазалау (түгендеу) уақытынан бергі айналым	С а л - мағы, кг	Орташа өлшенген сапасы, %		
			ылғал-дылығы	Арамшөп қос-пасы	Д ә н қ о с - пасы
1	2	3	4	5	6
1	200__ ж. _____ қалдық				
2	200__ ж. _____ 200__ ж. _____ дейінгі кіріс				
3	Барлығы				
4	200__ ж. _____ 200__ ж. _____ дейінгі шығыс (қалдықтарсыз)				
5	I және II санатты жанама өнімдер мен қалдықтар есептен шығарылды				
6	III санатты қалдықтар есептен шығарылды				

7	200_ ж. _____ қайта өлшеу бойынша қалдық				
8	Барлығы				
9	Кіріс пен шығыс арасындағы айырмашылық				
10	Ылғалдылық пен арамшөп қоспасы көбеюіне есептелінеді				
11	Барлық жетіспеушілік (артықшылық)				
12	Алдыңғы тазалаудан тазарту мен кептіру жүргізілді	(түгендеуден)	кейінгі	кезең	ішінде

Тазарту мен кептіру акті		Тазарту түрі	Тазарту мен кептіруге жіберілген астықтың салмағы, кг	Жанама өнімдер мен қалдықтар алынды	
N	күні			I және II санатты жанама өнімдер мен қалдықтар	III санатты қалдықтар
1	2	3	4	5	6
Барлығы:					

13. Сақтаудың орташа мерзімі (ұзақтығы) _____ ай _____ күн.
14. Жетіспеушілік:

- а) формула бойынша ылғалдылықты төмендетумен _____% _____ кг
б) формула бойынша арамшөп қоспасын төмендетумен _____% _____ кг
в) формула бойынша дән қоспасын төмендетумен _____% _____ кг
г) _____ негізделеді

Барлық негізделетіні _____ кг

15. Негізделмеген жетіспеушілік _____ кг, артықшылық _____ кг қалды.

16. Тазарту актінің сандық-сапалық көрсеткіштерін растаймыз және мынадай түсініктеме береміз: ӨТЗ меңгерушісі _____

_____ материалды-жауапты тұлға _____

17. Тазарту нәтижелерін растаймыз және мынадай түсініктеме береміз:

_____

ӨТЗ меңгерушісі _____

Бас бухгалтер _____

200__ ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық
есебін жүргізу ережесіне

20-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

Б е к і т е м і н :

Басшы _____

200__ ж. " __ " _____

Негізделген жетіспеушілікті
есептен шығару _____ кг

Негізделмеген жетіспеушілік
қалды _____ кг

_____ кг артықшылық бар

200__ ж. " __ " _____

тазарту актісі

Комиссия құрамында: _____

_____ материалды жауапты тұлғаның қатысуымен
_____ 200__ ж. " __ " _____ 200__ ж. " __ " _____

дейінгі собықты және дәнді жүгері операциялары нәтижелеріне тексеру
жүргізді. Сонымен көрінгені:

Рет N	Алдыңғы тазалау (түгендеу) уақытынан бергі айналым	Сал- ма- ғы, кг	Орташа өлшенген ылғалдылығы, %			Дәннің анықта- малық шығымы, %		Арам- шөп қос- пасы
			дән	өзек	собық	%	кг	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	200__ ж. " __ " _____ собықты жүгері қалдығы							
2	Собықты жүгері кірісі							
3	Дәнді жүгері кірісі							
4	Барлығы							
	Шығыс (тиеп жөнелту): а) собықты							

5	жүгері б) дәнді жүгері (ұсақ және домалақ дәнділерді қоса)							
6	200_ ж. " __" _____ қайта өлшеудегі қалдық: а) собықты жүгері б) дәнді жүгері (ұсақтыларды қоса)							
7	Есептен шығарылды: а) қалдықтар б) өзектер							
8	Барлығы:							
9	Кіріс пен шығыс арасындағы айырмашылық							
10	Механикалық шығындар							
11	Жетіспеушілік							
	Артықшылық							

12. Орташа мерзім (сақтаудың ұзақтылығы) _____ ай _____ күн
13. Жетіспеушілік негізделеді: Формула бойынша %, кг
а) ылғалдылықты төмендетумен _____ | _____
Негізделетін барлығы _____ | _____
14. _____ кг негізделмеген жетіспеушілік қалады.
15. Тазарту актісінің сандық-сапалық көрсеткіштерін растаймыз және келесідей түсініктеме береміз: ӨТЗ меңгерушісі _____

_____

материалды жауапты тұлға _____

16. Тазарту нәтижелерін растаймыз және келесідей түсініктеме береміз:

_____

_____

ӨТЗ _____ меңгерушісі _____

Бас инженер _____ Бас бухгалтер _____

200_ ж. " __ " _____

Басшы _____
 ӨТЗ меңгерушісі _____ Материалды жауапты тұлға _____
 Бас бухгалтер _____
 Кәсіпорындағы _____ белгісі:
 Осы наразылық шағымталап актімен таныстық
 200__ ж. " __ " _____

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

22-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. астық сапасы мен санындағы айырмашылық бойынша ұсынылған наразылық шағымталап актілерін тіркеу журналы

200__ ж. " __ " _____ басталды

200__ ж. " __ " _____ аяқталды

Рет N	Наразылық шағымталап актісін ұсынған күн	Наразылық шағымталап акті		Кәсіпорнының атауы
		N	Күні	
1	2	3	4	5

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

23-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. астық сапасы мен санындағы айырмашылық бойынша қабылданған наразылық шағымталап актілерін тіркеу журналы

200__ ж. " __ " _____ басталды

200__ ж. " __ " _____ аяқталды

Рет N	Наразылық шағым- талап актіні қабылда- ған күн	Наразылық шағымталап акті		Кәсіп- орны- ның атауы	Сандық-сапалық есептеу кітабына түзетулер енгізу күні және түзету енгізген тұлғаның қолы
		N	Күні		

1	2	3	4	5	6

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

24-қосымша

Темір жол көлігімен тасымалдау кезіндегі астықтың нақты кему нормасы, %

Тасымалдаудың арақашықтығы, км	Темір жол көлігімен	
	жабық вагонда	астық тасымалдау вагонында
1 0 0 0 дейін	0 , 0 9	0 , 0 3
1 0 0 0 - 2 0 0 0	0 , 1 3	0 , 0 4
2000-нан жоғары	0,18	0,06

Астықтың сандық-сапалық есебін жүргізу ережесіне

25-қосымша

астық қабылдау кәсіпорны

200__ ж. " __ " _____ "N ____ "

астықтың санындағы айырмашылық бойынша наразылық шағымталап актісі

Комиссия құрамында: басшы _____, ӨТЗ меңгерушісі _____, тегі, аты-жөні _____ тегі, аты-жөні _____

материалды жауапты тұлға _____, бас бухгалтер _____ тегі, аты-жөні _____ тегі, аты-жөні _____

тексерілген талдаулар негізінде _____ 200__ ж. " __ " _____ жіберушінің атауы

келіп түскен _____ бойынша жіберушінің астықтың салмағы _____ д а қ ы л

мәліметтерінен ұйғарымды ауытқу мөлшерінен асып түсетін келесідей айырмашылықты белгіледік

Тиеп жөнелту, келіп түсу күні	Вагон N, автомо-бильдің мемлекеттік тіркеу нөмерлік белгісі	Жүк-құжат N	Көлік құжаты бойынша салмағы, кг	Сапалы туралы құжат N	Күні
1	2	3	4	5	6

таблицаның жалғасы

Жіберушінің құжаты бойынша салмағы			Қабылдаушының деректері бойынша салмағы			Сапасындағы айырмашылық		
7	8	9	10	11	12	13	14	15

Басшы _____

ӨТЗ менгерушісі _____ Материалды жауапты тұлға _____

Бас бухгалтер _____

Кәсіпорындағы _____ белгісі:

Нағыз _____ наразылық _____ актісімен _____ таныстық.

200__ ж. " __ " _____